

fenntarthato@civilizacio.hu

Október 3.: 1226-ban halt meg a természet és a környezetvédők védőszentje, Assisi Szt. Ferenc itáliai katolikus rendalapító, költő (eredeti nevén Giovanni Bernardone, szül. 1181). Ünnepe október 4., amely egyben az Állatok világnapja.

Megpróbálta békességre bírni a keresztes hadakat, sikertelenül. Utána átment a szembenálló táborba is, hogy a szultánt tanítsa erőszakmentességre, aki nagy tisztelettel hallgatta – de szintén nem hallgatott rá.

„Békességet hirdet, prédikál a madaraknak, megszelídíti a farkast, Naphimnuszában a természet csodáit magasztalja, a halált testvéreinek nevezi, társait az öröm ajándékára és a tökéletes vigasságra: a szenvedésnek és bánatolomnak elviselésére tanítja“ (Ehrenfeld-Jókai kódex, XIV. század).

Október 7.: 1931-ben született Desmond Mpilo Tutu anglikán egyházi vezető. Dél-Afrikában az első fekete püspök, nő, Fokváros érseke, az apartheid-rendszer elleni polgárjogi harc egyik vezetője. 1984-ben kapta a Nobel-békedíjat a faji megkülönböztetés elleni, erőszakmentes eszközökkel vívott küzdelméért.

1985-ben a Duna Kör megkapta az alternatív Nobel-díjat.

1990-ben halt meg Ottlik Géza író, műfordító (szül. 1912. máj. 9.). Iskola a határon c. háborúellenes főműve a XX. század egyik legjelentősebb magyar regénye.

Október 12.: 1882: Gulácsy Lajos festőművész születése (†1932. febr. 21.). 1914-ben a háború kitörése annyira megrázta, hogy ideggyógyintézetbe került, s nem is kíváncsított többé vissza a világba. Az Ópiumszívó álma és a Rózsalovag című híres képeit is Lipótmezőn festette. 1924-ben megvakult.

Október 18.: 1548-ban a pozsonyi országgyűlés határozatot hozott (11. törvénycikk), hogy az erőszakmentességet valló „eretnek” keresztény csoportokat (gúnynevükön habánok) ki kell űzni az országból. Sok üldöztetés után Mária Terézia alatt a katolikus egyházvezetés brutálisan térítette át a maradékukat: 1769-ben gyermekeiket erőszakkal elrabolták és katolikus árvaházakban nevelték föl, könyveiket elégették, a férfiakat kolostorokba hurcolták. Csak kevés család tudott elmenekülni Ukrajnába.

Október 27.: 1469-ben született Rotterdamban Desiderius Erasmus németalföldi tudós, író (†1536. júl. 12.). Évszázadokra humanista iskolát teremtett, s életműve később a felvilágosodás és az újhumanizmus korára is nagy hatást gyakorolt. A vallásháborúk, az erőszak, butaság ellen írt (pl. A Béke panasza).

1999-ben az Amnesty International jelentést adott ki az „elfeledett” jugoszláv katonaság-megtagadókról. Angolul és a Bocs Alapítvány fordításában szerbül is olvasható: bocs.hu

Október 28.: 1937-ben Szent-Györgyi Albert biokémikus élettani Nobel-díjat kapott. „Több évszázados hagyomány bennünket, magyarokat, arra tanított, hogy ha hadba hívunk, semmit se kérdezzünk. Ilyesformán cselekedtem én is, de a háború első három éve alatt égető vágy kerített lassan hatalmába, hogy a tudományhoz visszatérjek. Ugyanakkor mindinkább undorított a katonai szolgálat erkölcsi gyalázata is... Ezért egyik nap kinn a csatamezőn fogtam a puskámat, és átlöttem a karcsontomat... Így visszakerültem a fővárosba, ahol doktorátust szereztem...” (Szent-Györgyi Albert)

November 7.: 1903-ban született Konrad Lorenz Nobel-díjas (1973) osztrák etológus, környezetvédő (†1989. febr. 27.). Fő művei magyarul is megjelentek: A civilizált emberiség nyolc halálos bűne, Mentsétek meg a reményt!, Ember voltunk hanyatlása stb.

A 8 halálos bűn (már 1972-ben leírta!): túlnépesedés, természetpusztítás, nincs idő elmélkedésre, érzelmi sivárság, genetikai elkorcsosulás, szülő-gyermek kapcsolat hiánya, tömeg-agymosás, atomfegyverkezés.

November 8.: 397-ben halt meg Toursi Szt. Márton. A 80 évet megért püspök Pannóniában (Savaria) született, a szom-

bathelyi, kárpátaljai, kismartoni egyházmegyék és a pannonhalmi (mártonhegyi) apátság patrónusa, 59 magyar helységnévben szerepel, de egész Európában is a legnépszerűbb szentek egyike. A nyugati szerzetesség megalapítója. Ünnepe november 11.

Legismertebb tette, hogy katonaköpenyét kettévágta és felét a koldusnak adta. Kevesen tudják, hogy ő nem katonaszent, hanem katonaság-megtagadó szent. Apja pogány római tiszt volt, és bilincsbe verve vitette sorozásra 15 éves korában, hogy eltávolítsa keresztény barátaitól. 18 évesen megkeresztelkedett, és később egy csata előestéjén bejelentette a császárnak, hogy kilép a hadseregből: „Krisztus katonája vagyok, számomra törvénytelen harcolni!” (vö. Hornus: Nem harcolhatok! c. könyve, www.bocs.hu). Ezt a jelenetet ábrázolja Simone Martini 1320 körül festett, Szt. Márton elutasítja a fegyvereket c. freskója az Assisi Szt. Ferenc bazilika altemplomában a Szt. Márton kápolna falán.

1897-ben született Dorothy Day (†1980. nov. 29.), a Catholic Worker (Katolikus munkás) amerikai pacifista mozgalom alapítója. Jellemzőjük a katonaság-megtagadás és a küzdelem a szociális igazságosságért. Utójára 75 éves korában volt letartóztatva. www.catholicworker.org

November 10.: 1995-ben a nemzetközi tiltakozás ellenére nyolc társával együtt kivégezték Ken Saro-Wiwa író (szül. 1941). A nigériai félmillió *ogoni* kisebbség életterét tönkretévő állami (30% Shell) olajkitermelés környezetrombolása ellen küzdött. 1994-ben Alternatív Nobel-díjat kapott rendkívüli bátorságáért az erőszakmentes küzdelemben, majd Fonlon-Nichols Díjat 27 könyvéért, 1995-ben ő volt a Goldman Környezetvédelmi Díj afrikai kitüntetettje.

November 13.: 1993: Budapesten megalakult a Hadkötelezettséget Ellenzők Ligája. Mára már el is érte célját. Hosszú küzdelem volt, pl. 1925-ben és 1930-ban a hadkötelezettség elleni kiáltványokat az egész világról sok híres ember írta alá, így Martin Buber, Albert Einstein, Sigmund Freud, Gandhi, Kéthly Anna, Selma Lagerlöf, Thomas Mann, Romain Rolland, Bertrand Russel, Rabindranath Tagore, H. G. Wells, Stefan Zweig.

Dohányfüstmentes világnap (WHO, ENSZ Egészségügyi Világszervezet). A nemdohányzóknak joguk van a dohányfüstmentes környezethez!

November 19.: 1995-ben Cedric Prakash jezsuita az első keresztényként kapta meg a legmagasabb indiai polgári kitüntetést, a Kabir Puraskar-díjat. Ezt olyanok kapják (1990 óta 22-en), akik vagy tartósan dolgoznak a vallások közti harmóniáért, vagy nagy fizikai és erkölcsi bátorsággal lépnek fel vallási zavargások idején az övéktől eltérő (!) csoportba tartozók élete, tulajdona megmentéséért, saját életük kockáztatásával.

Kabir indiai szent, tanító, költő és vallásreformer volt, a hagyomány szerint 1398-tól 1518-ig élt (120 évet). Hite szerint nincs különbség emberek között, minden vallás istene ugyanaz, így minden élő iránt gyengédséget kell tanúsítanunk. Hinduk, muzulmánok, szikhek ugyanúgy tisztelik.

1997-ben hozták létre a Duna-Ipoly Nemzeti Parkot.

November 28.: Nemzetközi „Ne vásárolj semmit!” nap (www.adbusters.org).

Amit ma megvehetsz, ne halaszd holnapra, hanem holnaputánra, hátha akkor már meg sem kell vened!

A boldogsághoz a szeretetkapcsolatokban, szellemiekben és lélekleben gazdagság vezet – ehhez pedig elsősorban idő kell. Amire pénzt adsz ki, arra az életed óráit, napjait adtad oda (amit robotban kellett töltened, hogy azt a pénzt megkeresd), és a természet épségéből egy darabot (amit munkáddal és fogyasztásoddal túlterhelsz).

Válogatás a Simonyi Gyula által szerkesztett, napi e-mailben kapható Bocs.hu Magazinból